

بزرگ‌ترین آینه طبیعی جهان

در باره صحرای نمک «Salar de Uyuni» در بولیوی که یکی از جاذبه‌های گردشگری این کشور و بزرگ‌ترین کویر نمک دنیا و بهشت عکاسان است

ZENDEGI-SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

شنبه ۱۱ شهریور ۱۴۰۲
۱۶ صفر ۱۴۴۵ • ۲ سپتامبر ۲۰۲۳
شماره ۲۱۲۹۹

۲۵۱۹

پرونده

مرز خیال و واقعیت در صحرای نمک «Salar de Uyuni» سخت پیدامی‌شود. این کویر نمک در جنوب غربی بولیوی قرار دارد. کویر «سالار دی ایونی» یکی از شگفت‌انگیزترین جاذبه‌های آمریکای جنوبی است که هر سال مقصد عکاسان زیادی از سراسر دنیااست. سفیدی یکدست نمک‌های درخشان و ترکیب آن با آسمان آبی و افق به‌ظاهر بی‌پایان این کویر به آن‌ها فرصت می‌دهد تا حسابی با عمق عکس و چشم‌انداز آن جابازی و عکس‌های خیره‌کننده و خلاقانه‌ای خلق کنند. در دنیایی که بیشتر پدیده‌هایی مانند دریا، جنگل و طبیعت آدم را سر ذوق می‌آورد، وجود کویرهای نمکی فرصت یک تجربه متفاوت و عجیب است. البته تنها در چند ماه از سال می‌توان به سراغ این کویر هارفت. گردشگرهایی که تجربه قدم‌زدن در صحرای نمکی سالار دی ایونی را داشته‌اند معتقدند روزی شبیه یک رویا را تجربه کرده‌اند و گاهی به دلیل زمین سراسر سفید، مرز میان زمین و آسمان را گم می‌کرده‌اند که البته موقعیت جالب و عجیبی بوده‌است. اگر می‌خواهید درباره این کویر نمک و چگونگی تشکیل آن بیشتر بدانید این پرونده را از دست‌ندھید.

موقعیت جغرافیایی اش کجاست؟

صحرای سالار ایونی در جنوب غربی بولیوی واقع شده است. این منظره دیدنی در ارتفاع ۳ هزار و ۶۵۶ متری از سطح دریا قرار دارد. با این که صحرای سالار در یک مکان ایزوله واقع شده، می‌توان به راحتی به آن رسید و به آن دسترسی داشت. راه‌های رسیدن به این صحرای یاد است اما رایج‌ترین راه‌های رسیدن به سالار از طریق «لاپاز» در بولیوی یا «سن‌پدرو داتا‌کاما» در شیلی است. با این حال، می‌توان از راه دیگر نقاط بولیوی و شیلی و همچنین پرووآزانتین به آن دسترسی داشت.

صحرای نمک سالار چطور شکل گرفت؟

این مکان و دریاچه‌های شور آبی که شاهکاری از طبیعت است، بر اساس شکل‌گیری‌های طبیعی زمین به وجود آمده است. این زمین نمکی منطقه‌ای به وسعت ۱۰۵۸۲ کیلومتر مربع است و بزرگ‌ترین زمین نمک جهان به شمار می‌آید. جالب است بدانید که طبق تخمین‌ها هر سال ۱۰ میلیون تن نمک از این زمین استخراج می‌شود و حتی از فضا نیز قابل مشاهده است. لایه‌هایی از نمک بین رسوب‌ها قرار گرفته‌اند که به عمق ۱۰ متری در مرکز می‌رسند. می‌خواهید بدانید زیر سطح صحرایچه خبر است؟ دریاچه‌ای شور به عمق ۲۰ متر زیر سطح این صحرای وجود دارد. این دریاچه پوشیده از نمک سفستی است و لایه‌های نمک آن از ۱۰ سانتی‌متر حتی تا چند متر، متفاوت است. در مرکز سالار هم چند جزیره وجود دارد که در واقع این جزیره‌ها بقایای آتشفشان‌های باستانی در منطقه بوده‌اند. وقتی به آن نگاه می‌کنید به یاد زمین‌های مرجانی شکل و ساختارهای کف دریا می‌افتید که از فسیل‌ها و جلبک‌ها تشکیل شده‌اند.

سالار، در زمستان ۲ آسمان دارد!

در فصل تابستان و به‌طور کلی زمانی که هوا گرم و خشک باشد، آب صحرای نمک سالار دی ایونی به‌طور کامل خشک و به یک منطقه خیلی بزرگ و یکپارچه از نمک خشک تبدیل می‌شود اما در فصل‌های بارانی، دریاچه‌پوپو (Pooopo) که در نزدیکی آن قرار دارد به این منطقه سرازیر می‌شود و به همین دلیل روی این زمین وسیع سفید رنگ را لایه‌ای از آب فرامی‌گیرد. این موضوع باعث به وجود آمدن منظره بسیار خیره‌کننده و جذابی می‌شود و تصویر آسمان و ابرها تمام و کمال روی زمین انعکاس می‌یابد، انگار که دو آسمان وجود دارد! به همین دلیل است که به این صحرای در بولیوی بزرگ‌ترین آینه طبیعی جهان هم گفته می‌شود.

بیش از ۵ میلیون تن نمک بدون هیچ کندو کاوی

در صحرای سالار دی ایونی تعداد زیادی از عناصر جدول مندلیف حضور پررنگ دارند، از سدیم و پتاسیم تا لیتیوم و منیزیم و بورا کس هم ماده دیگری است که در آن پیدا شده است. تخمین زده شده که این زمین نمکی بیشتر از ۵ میلیون و ۴۰۰ هزار تن نمک دارد و در واقع کشور بولیوی بیشتر از نصف منبع‌های لیتیوم جهان را در اختیار دارد. اکنون هیچ برنامه خاصی برای معدن‌کاری در این منطقه وجود ندارد و دولت بولیوی اجازه نمی‌دهد که هیچ اکتشاف و کندو کاوی در این منطقه انجام شود. به جای این سعی کرده‌است برنامه‌هایی را برای نگهداری از این میراث طبیعی اجرا کند و در این زمینه هم موفق بوده‌است.

دمای هوا ثابت است

همان‌طور که گفتیم صحرای سالار دی ایونی در ارتفاع بیش از ۳ هزار متری

از سطح دریا قرار دومی‌شود گفت در هر زمانی از سال با هوای سرد مواجه خواهید شد. از ماه نوامبر تا ژانویه دمای هوا بین ۲۱ تا ۲۲ درجه سانتی‌گراد است و در ماه ژوئن به ۱۳ درجه سانتی‌گراد کاهش می‌یابد. در ماه جولای هوا آن قدر سرد است که به راحتی به زیر صفر درجه می‌رسد و گاهی به مرز ۱۰ درجه زیر صفر هم می‌رسد. رطوبت نسبی در منطقه فلات کوه همیشه کم است و در فصل‌های بارانی فقط ۵۰ درصد بارانی در ماه وجود دارد.

این جا همه چیز نمکی است حتی هتل‌هایش

زمین‌های نمکی تنها نعمتی نیستند که در بولیوی جا خوش کرده‌اند و به یکی از جاذبه‌های هیجان‌انگیز گردشگری این کشور تبدیل شده‌اند. صحرای سالار هر سال گردشگرهای زیادی را از سرتاسر دنیا به خود جذب می‌کند. اما از آن جایی که این منطقه وسیع در خارج شهر و در فاصله‌ای نسبت به شهر قرار دارد، در نزدیکی این زمین نمکی چندین هتل برای اقامت گردشگران و بازدیدکنندگان ساخته شده است، اما نه هتل‌های معمولی! به دلیل کمبود مواد و مصالح ساخت و ساز در بولیوی، بسیاری از هتل‌هایی که در نزدیکی این دشت وسیع نمک قرار دارند هم با نمک ساخته شده‌اند. نمک‌هایی که در ساخت هتل‌های نمکی در بولیوی به کار رفته از همین دشت نمک استخراج شده است. این نمک نه تنها در ساخت اسکلت، بدنه و نمای هتل، بلکه در وسایلی که داخل این هتل‌ها هستند هم به کار رفته است. حتی سقف این هتل‌ها هم نمکی است. اولین هتلی که به این صورت ساخته شد، هتل «de Sal Play» نام داشت که ۲۸ سال پیش در وسط زمین نمکی ساخته و خیلی زود به یکی از دیدنی‌ترین جاذبه‌های گردشگری بولیوی و حتی به یک مقصد گردشگری تبدیل شد!

کاکتوس‌های بزرگ و غول‌پیکر تنها ساکنان دایمی

به نظر تان در یک دشت نمک ۱۰ هزار کیلومتری حیوان، گیاه یا موجود زنده‌ای می‌تواند تاب بیاورد؟ وقتی دشت تا چشم کار می‌کند نمک باشد و نمک، یعنی نمی‌تواند از هیچ موجود زنده‌ای خبری باشد به جز کاکتوس‌های بزرگ و غول‌پیکر که یک استثنا به حساب می‌آیند. آن‌ها هر سال یک سانتی‌متر رشد می‌کنند و بیشتر طول آن‌ها حتی تا ۱۲ متر هم می‌رسد. بیشتر این کاکتوس‌ها به شکل بوته‌هایی از خار دیده می‌شوند. البته در فصل‌های بارندگی بیش از ۹۰ گونه پرند به برای تولیدمثل به این صحرای سری‌زنند بنابراین اگر در این صحرای فلا مینگوهای صورتی رنگ را دیدید، تعجب کنید.

صحرای نمکی در دنیا

معرفی چند کویر نمکی در سراسر جهان که هر کدام ویژگی‌های متفاوت و جالبی دارند

کویرهای نمکی در سراسر جهان، کوچک و بزرگ، شگفت‌انگیز و جذاب جای گرفته‌اند. مادر این قسمت می‌خواهیم از کویرهای نمکی دیگری بگوییم که بعضی از این موارد با صحرای سالار برابری می‌کنند و بعضی در همین نزدیکی روزگاری کویری نمکی بوده‌اند و اکنون گنبد‌های نمکی تنها یادگار آن روزهاست.

کویر نمکی هندوستان

در شرق آسیا و کشور هندوستان، کویر نمکی هند با مساحت ۱۰ هزار کیلومتر مربعی قرار دارد و به همین دلیل خیلی‌ها آن را رقیب بولیوی می‌دانند. این کویر پر نمک و شور مسیر اقوام مختلف به خصوص عشایر و گولی‌های هندی است. عجیب این که سراسر این کویر نمکی در طول فصل موسمی در هندوستان زیر آب می‌رود اما با این حساب باز هم ۸ ماه از سال بدون آب است. زمین کویر نمکی هندوستان تا دور دست‌ها سفید است و آفتاب سوزان سراسر کویر را پوشانده است. این کویر در نزدیکی شهرهای بمبئی و جیپور قرار دارد و هر سال از ماه اکتبر شروع به خشک شدن می‌کند و بعد به‌طور پیوسته به بیابان خشک و نمکی تبدیل می‌شود.

دشت کویر در ایران

دشت کویر یا کویر مرکزی ایران در قلب فلات ایران قرار دارد. این کویر در ابتدا یک دریاچه آب شور بوده و بعد از مدتی با خشک شدن آب دریاچه و باقی‌ماندن ۷ تا ۷ کیلومتر نمک روی سطح آن به این شکل درآمده است. اکنون سطح این دشت با گل‌ولای و باتلاق‌های نمکی پوشیده و لایه نمکی زیر گل‌ولای دفن شده است. سطح پایینی لایه نمکی دشت کویر «چربه» نام دارد و گریس‌مانند و گلی است و همین موضوع سفر به کویر مرکزی ایران را خطرناک کرده است. اگر کسی در این لایه چربه گیربفتد به سختی می‌تواند از آن خلاص شود. نمک چگالی کمتری نسبت به گل‌ولای و سنگ‌ها دارد. گذر زمان این گل‌ولای را به سمت بالا می‌آورد که باعث به وجود آمدن گنبد‌های نمکی می‌شود. هر چند باد و باران روی این گنبد‌ها اثر فرسایشی داشته اما هنوز یکی از پدیده‌های زیبای زمین‌شناسی هستند. تعداد این گنبد‌ها در دشت کویر به حدود ۵۰ می‌رسد.

منابع پرونده: salardeuyuni-nationalgeographic-الی‌گشت